

**„Žemės mes nepaveldėjome iš savo tėvų –
mes ją pasiskolinome iš savo vaikų“
Profesorė Birutė Marija Galdikas**

Pramonės įmonių vystymasis ir intensyvėjantis vartojimas didina ne tik pagaminamų ir suvartojamų produktų kiekį, bet ir atliekų srautą. Dedamos didžiulės pastangos tam, kad šios vis didėjančios atliekos būtų tinkamai sutvarkomos. Skaičiuojama, kad 60 procentų atliekų iš bendro jų srauto gali būti perdirbama. Gamtoje viskas glaudžiai susiję tarpusavyje tad, nerūšiuojamos ir netinkamai tvarkomos atliekos ne tik augina sąvartynų kalnus, bet ir teršia aplinką – kenksmingos medžiagos patenka į dirvožemį ir gruntinius vandenį, sunkieji metalai ir kitos kenksmingos medžiagos teršia orą, geriamą vandenį ir maistą. Tik tinkamas atliekų rūšiavimas ir atsakingas jų perdirbimas

gali padėti apsaugoti gamtą nuo taršos ir tausoti jos išteklius, nes perdirbant gaunamos antrinės žaliavos gali būti panaudojamos dar kartą.

Kaip tinkamai atsikratyti nereikalingomis atliekomis?

Tinkamos perdirbti atliekos: plastiko, stiklo, popieriaus, metalo ir pakuotės. Jų negalima dėti kartu su komunalinėmis atliekomis – jas būtina išmesti į specialius rūšiavimo konteinerius, esančius kiekviename mieste, arba nemokamai priduoti į didelių gabaritų atliekų surinkimo aikšteles

Pavojingos atliekos: elektros ir elektroninė įranga, transporto priemonių dalys, akumulatoriai, amortizatoriai, automobilių filtrai, padangos, panaudota alyva, dienos šviesos ir taupiosios lempos, galvaninės atliekos ir kenksmingomis atliekomis užterštos pakuotės. Labai svarbu tinkamai atsikratyti pavojingomis atliekomis. Jas gyventojai gali nuvežti į didelių gabaritų atliekų surinkimo aikšteles. Šiose aikštelėse priimanos ir mišrios statybos bei griovimo, taip pat ir kitos didelių gabaritų atliekos, besikaupiančios pas gyventojus.

Nebeveikiančios dienos šviesos ir taupiosios lempos, nenaudojamo elektros ir elektronikos prietaisai, akumulatoriai, automobilių filtrai ir amortizatoriai. Šias atliekas gyventojai dar gali priduoti ir į šiomis prekėmis prekiaujančias parduotuves.

Išiekvotos baterijos ir nešiojami akumulatoriai. Tai gyventojai gali priduoti visose prekybos vietose, prekiaujančiose šiais gaminiais, pašto skyriuose, mokymo įstaigose ir kitose visuomeninėse vietose. Baterijas ir galvaninius elementus derėtų išmesti į specialias tam skirtas ir paženklintas surinkimo talpas.

Svarbu nepamiršti, kad už tinkamą atliekų rūšiavimą atsakingos ne tik įmonės, bet ir patys gyventojai. Kiekviena teisingai išmesta atlieka – tai atliekų perdirbimo proceso pradžia. Išrūšiuotos atliekos patenka pas atliekų perdirbėjus, kur jos tampa antrinėmis žaliavomis. Iš gautų antrinių žaliavų pagaminami nauji produktai, kuriems pagaminti neiekvojami gamtiniai išteklių ir neteršiama aplinka.

Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių adresai:

Alytaus apskritis

Savivaldybė	Adresas
Alytaus m.	Alovės g. 6B
Alytaus raj.	Takniškių k., Alytaus raj. (prie Alytaus regioninio nepavojingų atliekų sąvartyno)
Druskininkų	Gardino g. 100-102
Lazdijų raj.	Gėlyno 12
Prienų raj.	Pramonės g. 3
Varėnos raj.	Geležinkelio g. 65

Kauno apskritis

Savivaldybė	Adresas
Kaišiadorių raj.	Vytauto Didžiojo g. 136, Kaišiadorys
Kauno m.	Ašigalio g. 20
	Julijanavos g. 1a
	Nemajūnų g. 15B
	Raudondvario pl. 155D
Raseinių raj.	Andriūšaičių k. (buvusio Andriūšaičių sąvartyno teritorija)
Jonavos raj.	Jonalaukio k. (buvusio Jonalaukio sąvartyno teritorija)
Kėdainių raj.	J. Basanavičiaus g. 97A, Kėdainiai

Marijampolės apskritis

Savivaldybė	Adresas
Kalvarijos	Kušliškių k, Kalvarijos sav. (prie uždaryto Kalvarijos sav. sąvartyno)
Kazlų Rūdos	M. Valančiaus g. 17A
Marijampolės	Vokiečių g. 10
	Vasaros g. 16
	Panausupio k., Marijampolės sav. (prie Marijampolės apskrities nepavojingų atliekų sąvartyno)
Šakių	Sodų g. 15
Vilkaviškio	Šiaurės g. 6A

Panevėžio apskritis

Savivaldybė	Adresas
Biržų raj.	Biržų k.
	Kosmonautų g. 8, Vabalninkas
Kupiškio raj.	Technikos g. 6l, Kupiškis
Panevėžio m.	Savitiškio g. 12
	Pilėnų g. 43
	Senamiesčio g. 114B
Panevėžio raj.	Beržytės g. 10, Garuckų k., Ramygalos seniūnija
Pasvalio raj.	Mūšos g. 12 B, Pasvalys
Rokiškio raj.	Donelaičio g. 16, Rokiškis

Šiaulių apskritis

Savivaldybė	Adresas
Akmenės raj.	Eibučių g., Naujoji Akmenė
Joniškio raj.	Bariūnų k., Saugėlaukio seniūnija
Kelmės raj.	Raseinių g. 70A, Kelmė
Pakruojo raj.	Kuosiškių k., Pakruojo seniūnija
Radviliškio raj.	Žironų k., Radviliškio seniūnija
Šiaulių raj.	Ventos g. 192, Kuršėnai
Šiaulių m.	Kairėnai (prie senojo Kairių sąvartyno)

Tauragės apskritis

Savivaldybė	Adresas
Tauragės	Paberžių g. 14A
Jurbarko	Statybininkų g. 4A
Šilalės	Vingininkų k., Šilalės r.
Pagėgių	M.Jankaus g. 37

Telšių apskritis

Savivaldybė	Adresas
Plungės raj.	Jėrubaičių k., Babrungo sen. (prie Telšių regioninio nepavojingų atliekų sąvartyno)
Rietavo	Kalakutiškės k., Rietavo sen.
Telšių raj.	Gaudikaičių k., Degaičių sen.
Mažeikių raj.	Algirdo g. 40C, Mažeikiai

Utenos apskritis

Savivaldybė	Adresas
Anykščių raj.	Vairuotojų g. 18, Anykščiai
Ignalinos raj.	Švenčionių g. 31, Ignalina
Molėtų raj.	Vilniaus g. 104A, Molėtai
Utenos raj.	Rašės g. 4, Utena Mockėnų k., Utenos sen.
Visagino	Karlių k., Visagino sav.
Zarasų r.	Statybininkų g.11, Zarasai

Vilniaus apskritis

Savivaldybė	Adresas
Elektrėnų	Kazokiškių regioninio sąvartyno teritorija
Trakų raj.	Trikampio g. 71, Lentvaris
Vilniaus m.	Gariūnų g. 71
	Pramonės g. 209 S, Naujosios Vilnios sen.
	Liepkalnio g. 113 B, Naujininkų sen.
	Graičiūno g. 36 C, Panerių sen.
	Pilaitės pr. 50, Pilaitės sen.

http://atliekos.info/index.php?option=com_content&view=article&id=64:dideli-gabarit-atliek-surinkimo-aiktels-dgasa&catid=36:svetaine&Itemid=87

Pakuočių ženklavimo reikšmės

Lietuva smarkiai atsilieka nuo kitų Europos Sąjungos (ES) valstybių dėl atliekų rūšiavimo. Pagal ES sąvartynų tvarkymo direktyvą nuo 2020-ųjų į sąvartynus turėtų patekti tik pusė visų susidariusių atliekų, kitos privalo būti perdirbtos arba sudegintos laikantis aplinkosauginių reikalavimų. Už šių įsipareigojimų nevykdymą gresia baudos.

Prieš išmetant atliekas į bendrą komunalinių atliekų srautą, būtina įsitikinti, ar jos negali būti perdirbamos. Norintieji tinkamai jas rūšiuoti, turi vadovautis ant pakuočių esančiu ženklavimu.

Plastikinės, metalinės, stiklinės ir popierinės / kartoninės pakuotės ženkliniai

Ivairios plastiko pakuotės:

Skirtingi skaitmenys trikampių centruose ir po trikampiais esanti raidinė santrumpa reiškia skirtingos rūšies plastiko pakuotę (gaminį).

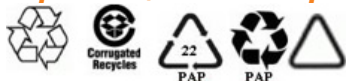
Metalinės pakuotės:

Stiklinės pakuotės:

Popierinės / kartoninės pakuotės:

Kiti ženkliniai:

- Ženklas, kai apskritime priešpriešomis pavaizduotos rodyklės, suprastinas kaip panaudotos pakuotės tvarkymo finansavimo simbolis, dar kitaip vadinamas žaliajo taško prekės ženklu:
- Trikampis, sudarytas iš trijų pagal laikrodžio rodyklių judėjimo kryptį besisukančių rodyklių ir įrėmintas apskritime, reiškia, kad pakuotė (gaminys) yra pagaminta iš perdirbtų medžiagų:
- Trikampis, sudarytas iš trijų rodyklių, besisukančių pagal laikrodžio rodyklių kryptį, žymi, kad pakuotė (gaminys) gali būti perdirbta:
- Trikampis, kuris sudarytas iš trijų rodyklių, besisukančių pagal laikrodžio rodyklių kryptį, ir kurio centre pažymėtas skaičius 2, reiškia, kad gaminį sudaro 2 proc. perdirbtos medžiagos:
- Šis ženklas naudojamas pažymėti, kad pakuotė (gaminys) yra pagaminta iš bet kurios medžiagos, išskyrus plastiką, ir gali būti perdirbta:
- Šis ženklas žymi, kad pakuotė (gaminys) yra pagaminta iš stiklo ir gali būti perdirbta:
- Šis ženklas skatina juo pažymėtas atliekas šalinti atsargiai, atsižvelgiant į ant gaminio pateiktas instrukcijas, neteršti jomis aplinkos:

Dauguma gamintojų medžiagą (-as), iš kurių pagaminta pakuotė, žymi sutartiniais ženklais.

Naudojami tokie pakuočių žymėjimai:

Stiklinė – GL 70-79;

Plastmasinė – PET 1, HDPE 2, PVC 3, LDPE 4, PP 5, PS 6, 7-19;

Metalinė – FE 40, ALU 41, 42-49;

Popierinė / kartoninė – PAP 20-39;

Kombinuota gėrimų ir kita, kurios sudėtyje yra popieriaus – 80-89;

Kita kombinuota pakuotė – 90-99;

Kita (medinė, tekstilinė) – FOR 50-59, TEX 60-69.

Pakuočių ženklinių reglamentuoja pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo taisyklės. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. birželio 27 d. įsakymas Nr. 348 (Žin., 2002, Nr. 81-3503).

Daugiau informacijos rasti galite čia: <http://www.zaliasistaskas.lt/lt/rusiuokime/pakuociu-zenklinimas/>

Rūšiuoti verta, nes...:

Popierius ir kartonas: kiekviena perdirbto popieriaus tona išsaugo apie 17 medžių.

Stiklas: kiekviena perdirbta stiklo atliekų tona sutaupo 1,2 tonos pirminių žaliavų ir 35 proc. energijos. Perdirbant toną stiklo atliekų galima išvengti 315 kg anglies dioksido (CO₂) išmetimo į atmosferą. Stiklas niekada nesusidėvi ir gali būti perdirbamas tūkstančius kartų, nė trupučio nepakenkiant gaminio kokybei.

Plastikas: Plastikui gaminti suvartojama apie 8 proc. pasaulyje išgaunamos naftos.

Metalas: perdirbant 1 kg aliuminio atliekų, sutaupomi 6 kg boksito (aliuminio rūdos), 4 kg chemikalų, 14 kWh elektros energijos. Perdirbus vieną aliuminio skardinę, sutaupyta energijos pakaktų televizoriui veikti 3 valandas, o 100 W elektros lemputei šviesti 20 valandų.

Automobilinės atliekos

Tai sparčiausiai auganti pavojingų atliekų rūšis. Panaudotos automobilių dalys (amortizatoriai, filtrai, akumuliatoriai, alyva, padangos ir kt.) – aplinkai itin pavojingos atliekos, turinčios daug sunkiųjų metalų. Netinkamai tvarkomos jos gali kelti pavojų tiek aplinkai, tiek žmonių sveikatai. Dėl sunkiaisiais metalais ir kitomis pavojingomis medžiagomis užterštos aplinkos daugėja odos infekcijų, onkologinių ir kvėpavimo takų ligų, kraujotakos, imuninės bei nervų sistemų ir kitų sutrikimų.

Alyvos sudėtyje galima rasti kone trečdalį Mendelejevo lentelės elementų: vario, cinko, sunkiųjų metalų, chlorintų tirpiklių. Netinkamai tvarkoma panaudota alyva gali sukelti daug aplinkosauginių problemų. Vienas litras alyvos gali užteršti milijoną litrų vandens ir padengti plėvele apie hektarą vandens paviršiaus! Jai susimaišius su vandeniu susidaro emulsija, kuri lengvai pažeidžia vandens gyvūnų kvėpavimo organus, o jai patekus į gruntą gali sutrikti augalų ir dirvožemio organizmų aprūpinimas deguonimi.

Pliene yra įvairių medžiagų: geležies, aliuminio, vario, švino, cinko. Didžiausia kenksmingų medžiagų koncentracija išleidžiama į aplinką ne metalams yrant, o būtent plieno gamybos procesuose. Todėl perdirbant metalą tausojami ne tik gamtiniai išteklių, bet ir mažiau teršiama nei gaminant plieną iš pirminių žaliavų, taip pat taupoma energija.

Automobilines atliekas draudžiama:

- maišyti su kitomis atliekomis ar medžiagomis;
- deginti alyvų atliekas neturint specialių leidimų tai daryti;
- perduoti automobilines atliekas asmenims, neturintiems teisės tvarkyti alyvų atliekų.

Perdirbant automobilines atliekas kaip antrinė atlieka gaunamas plastikas, metalas panaudojamos pakartotinai, kai gaminama kita produkcija. Panaudota alyva regeneruojama arba sudeginama energijai gauti. Tinkamai sutvarkytos atliekos grįžta į rinką ir tarnauja žmonėms kaip nauji produktai.

Daugiau informacijos apie atliekas ir tinkamą jų tvarkymą rasite čia:

Automobilinių akumuliatorių atliekos: www.surenkameakumulatorius.lt

Elektros ir elektronikos atliekos: www.elektronikosakcija.lt

Baterijų ir galvaninių elementų atliekos: www.senosbaterijos.lt